

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Remissyttrande över slutbetänkande En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125)

Sammanfattning

Livsmedelsverket tillstyrker förslaget om att skydds jakt på myndighetens initiativ förtydligas och utökas med möjligheter för att bland annat besluta om skydds jakt för att begränsa risken för utbrott av en allmänfarlig djursjukdom samt att möjligheter att besluta om skydds jakt av främmande arter och hybrider för att skydda de inhemska arterna.

Livsmedelsverket tillstyrker förslaget att länsstyrelserna ges ansvar för tillsyn av hållande av vilt i hägn och liknande anläggningar.

Livsmedelsverket avstyrker, utifrån det redovisade underlaget, förslaget att vilt, i vilthägn, som anses hållas av människan inte ska kunna bli föremål för jakt.

Livsmedelsverkets bedömer att det finns stora utmaningar med förslaget och att det kan få påtagliga konsekvenser för företag och myndigheter. Vidare anser Livsmedelsverket att det finns ett betydande behov av närmare utredning av konsekvenserna av förslaget innan eventuellt beslut om genomförande fattas.

Livsmedelsverket avstår från att yttra sig i delar som i övrigt rör viltförvaltningen och de delar som rör förslag till straffrättsliga åtgärder.

Generella synpunkter

Aspekter vad gäller tillvaratagande att vilt som livsmedel saknas i betänkandet.

Livsmedelsverket bedömer att förslaget om att vilt, i vilthägn, som anses hållas av människan inte ska kunna bli föremål för jakt som idag jagas framgent kommer behöva hanteras på, i all väsentlighet, samma sätt som vanliga lantbruksdjur för att kött från

djuren ska få släppas ut på marknaden. I betänkandet saknas en konsekvensanalys av detta.

Synpunkter på förslagen

Avsnitt 7.10 Skydds jakt på myndighetens initiativ med stöd (avsnitt 7.10)

Som utredaren påpekar kompletterar förslaget vad gäller utökade möjligheter att besluta om skydds jakt för att begränsa risken för utbrott av en allmänfarlig djursjukdom bestämmelserna i epizootilagen (1999:657). Livsmedelsverket är positivt till förslaget eftersom möjligheterna att kunna agera snabbt och effektivt har stor betydelse både för den svenska populationen av vilt och ur ett folkhälsoperspektiv.

Avsnitt 7.14.1 Tillstånd att hålla vilt i hägn

Av betänkandet framgår att utredaren anser att regleringen kring hållande av vilt i hägn bör utvecklas och förtydligas i viltförvaltningsförordningen för att bättre uppnå sitt syfte och för att det ska vara tydligt vad som gäller. Utredningen föreslår bland annat att jakt på vilt i hägn inte ska vara möjlig om viltet anses hållas av människan. Det är förslag på ny reglering. Avsikten uppges vara att avgränsa regleringens tillämpningsområde i förhållande till djurskyddslagstiftningen och Jordbruksverks särskilda regler om slakt och avlivning. Livsmedelsverket ser stora utmaningar med förslaget och bedömer att förslaget kan få påtagliga konsekvenser för företag och för myndigheten. Slutbetänkandet saknar en analys av förslagets konsekvenser för möjligheten att tillvarata vilt som hålls i hägn för livsmedelsändamål. Av dessa skäl avstyrker Livsmedelsverket förslaget att vilt i hägn inte ska kunna bli föremål för jakt i de fall viltet anses hållas av människan.

Avsnitt 7.14.2 Tillsyn över hållande av vilt i hägn

Länsstyrelserna ansvarar för livsmedelskontrollen i primärproduktionen, vilken inkluderar jakt av frilevande vilt, inklusive frilevande vilt som hålls i vilthägn. Som utredaren påpekar har länsstyrelserna redan ansvar för viltet enligt djurskyddslagstiftningen och det är därför logiskt att deras ansvar utökas till att omfattat vilt i hägn enligt viltförvaltningslagstiftningen. Livsmedelsverket tillstyrker därför förslaget.

Konsekvenser

Avsnitt 14.2.1 Vilt i hägn samt Konsekvenser för enskilda

Vid tillämpningen av livsmedelslagstiftningen har sedan en längre tid nära nog alla djur av arter som förekommer i vilda populationer i Sverige, och vissa andra arter, betraktats

som frilevande vilt¹ även när de hålls i vilthägn. Sådana djur har avlivats på produktionsplatsen genom jakt, eller i vart fall med jaktmetoder, utan föregående besiktning utförd av en officiell veterinär. Kroppar av djuren har därefter levererats till godkända vilthanteringsanläggningar ("viltslakterier"), i de fall köttet varit avsett att släppas ut på marknaden på annat vis än genom jägarens leveranser av små mängder frilevande vilt eller kött av sådant vilt². Såvitt känt för Livsmedelsverket har inte djurskyddslagstiftningens krav avseende slakt och annan avlivning ansetts tillämpliga.³

Enligt EU:s livsmedelslagstiftning kan endast djur som är föremål för jakt i syfte att användas som livsmedel och anses vara frilevande vilt enligt tillämplig lagstiftning i den berörda medlemsstaten betraktas som frilevande vilt när de hålls i vilthägn.⁴ Om möjligheterna till jakt i vilthägn begränsas i enlighet med utredningens förslag kan det därför medföra att vilt som hålls i vilthägn i ökad omfattning ska betraktas som hägnat vilt⁵.

Det bör noteras att djur som betraktas som frilevande vilt enligt livsmedelslagstiftningen, trots att de hålls i hägn, omnämns som hägnat vilt i Jordbruksverkets föreskrifter om slakt och annan avlivning av djur.⁶ Begreppsanvändningen skiljer sig alltså något åt lagstiftningsområdena emellan.

Vid tillvaratagande av kött av djur som, enligt livsmedelslagstiftningen betraktas som, hägnat vilt för livsmedelsändamål krävs som utgångspunkt att djuren förs levande till ett slakteri (inte en vilthanteringsanläggning), åtföljda av erforderlig information från livsmedelskedjan.⁷ Vid slakteriet ska de levande djuren besiktas före slakt och köttet efter slakt, av en officiell veterinär eller assistent. Vid slakt av hägnat vilt så är relevanta delar av djurskyddslagstiftningen tillämpliga.⁸

¹ Enligt punkt 1.5 i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung ska som "frilevande vilt" betraktas bl.a. vilda hov- och klövdjur samt hardjur och landlevande däggdjur som är föremål för jakt i syfte att användas som livsmedel och anses vara frilevande vilt enligt tillämplig lagstiftning i den berörda medlemsstaten, däribland däggdjur som lever fritt inom ett inhägnat område under liknande förhållanden som vilda djur.

² Jfr. artikel 1.3 e i förordning (EG) nr 853/2004, 59 - 64 §§ Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien och Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2024:6) om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött av vildsvin.

³ Se artikel 1 i Rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning och 2 § 2 Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:8) om slakt och annan avlivning av djur. Information finns på Jordbruksverkets webbplats - [Hägnat vilt - Jordbruksverket.se](https://jordbruksverket.se).

⁴ Se punkt 1.5 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004.

⁵ Jfr. punkt 1.6 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004.

⁶ Jfr. punkt 1.5 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004 och 2 § 2 SJVFS 2019:8.

⁷ Se avsnitt III i bilaga II och avsnitt III i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004.

⁸ Se bl.a. artikel 1 i förordning (EG) nr 1099/2009 och 1 - 2 §§ SJVFS 2019:8.

2026-05-07

Dnr 2026/00856

Hägnat vilt av partåiga däggdjur får dock, under vissa förutsättningar, slaktas på produktionsplatsen, med tillstånd från behörig myndighet. Det är dock endast tillåtet när djuren inte kan transporteras, för att undvika all risk för den som hanterar djuren eller för att skydda dessa, och förutsätter bl.a. att djuren först underkastas besiktning före slakt utförd av en officiell veterinär, att det finns förfaranden för att sammanföra en grupp djur som ska slaktas så att de kan besiktigas före slakt samt att anläggningen har utrymmen som är lämpliga för slakt och avblodning av djuren.⁹ Det finns även krav om bl.a. godkännande av de anläggningar där det hägnade viltet slaktas och avseende transporten av kroppar till ett slakteri efter slakt.

Utredningens förslag skulle i praktiken medföra att vissa djur i vilthägn som idag jagas framgent kommer behöva hanteras på, i all väsentlighet, samma sätt som vanliga lantbruksdjur för att kött från djuren ska få släppas ut på marknaden. Det skulle bl.a. innebära att den administrativa och ekonomiska bördan för vissa livsmedelsföretagare som håller djur i vilthägn ökade, att de livsmedelsföretagare som idag tar emot vilt som nedlagts vid jakt i hägn till sina vilthanteringsanläggningar påverkas negativt i och med att djuren ska levereras till slakterier samt att jägares möjligheter att leverera små mängder vilt och kött av frilevande vilt som hållits i hägn begränsades.

Då flera av de djurslag som hålls i hägn i praktiken är svåra och i vissa fall olämpliga att samla in och transportera till ett slakteri kommer förslaget sannolikt leda till att vilt i hägn i ökad omfattning kommer att slaktas på produktionsplatsen. Det förutsätter dock bl.a. att de anläggningar där det hägnade viltet slaktas först kunnat godkännas av Livsmedelsverket och medför att myndigheten behöver skapa förutsättningar för utförande av bl.a. besiktning före slakt i vilthägn. Det senare skulle kunna förutsätta att myndigheten hade tillgång till fler officiella veterinärer än idag. Kostnaden för kontrollen skulle sannolikt vida överstiga de fasta avgifterna.

Vidare erfar Livsmedelsverket att utredningens förslag skulle medföra att Jordbruksverket måste se över myndighetens föreskrifter om slakt och annan avlivning av djur¹⁰, för att anpassa dem till att vilt i hägn i ökad omfattning kommer att slaktas på produktionsplatsen.

Livsmedelsverket ser stora utmaningar med utredarens förslag av avstyrker på nuvarande underlag förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Christina Nordin. I den slutliga handläggningen har medverkat avdelningschef Kristina Ohlsson, rättschef Elin

⁹ Avsnitt III, punkt 3 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/200.4

¹⁰ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:8) om slakt och annan avlivning av djur.

Häggqvist, enhetschef Åsa Kjellgren, veterinär Cathrine Domeij och verksamhetsutvecklare Petter Jonson samt handläggare kontrollledning Katarina Bäcklund Stålenheim, föredragande.

Christina Nordin

Katarina Bäcklund Stålenheim